

Vážený pane předsedo vlády, vážený pane ministře, vážení představitelé našich historických měst a obcí, dámy a pánové,

mám tu velkou čest Vás opět při příležitosti mezinárodního dne památek pozdravit a oslovit za Český národní komitét ICOMOS.

Úvodem mi dovolu vyjádřit smutek nad velkou kulturní ztrátou v Paříži. Vážíme si odhodlání Francouzů ztráty zmírnit a znovu obnovit jednu z nejvýznamnějších světových památek. Nechtěje tato smutná událost mementem pro nás. Věnujme více pozornosti našim památkám, které jsou součástí světového kulturního odkazu.

Tak jako každý rok vyhlašuje Mezinárodní rada památek téma roku, pro letošní rok tomu není jinak a mottem roku „venkovská krajina“. U nás si při této příležitosti připomeneme nejen mimořádné hodnoty české kulturní krajiny, vytvářené po staletí našimi předky s velkým citem pro harmonii lidských sídel s přírodou. Určitě stojí za to připomenout si také významný podíl české památkové péče na formulování zásad ochrany kulturní krajiny, a to prosazením nástroje ochrany „krajinné památkové zóny“ se zápisem prvních území již v roce 1992. Dnes je jich z Vaší iniciativy již 26. Nemohu nevzpomenout významné osobnosti, které v tomto procesu sehrály důležitou roli, paní architektu Olgu Bašeovou, či docenta Josefa Štulce, tehdejšího ředitele státní památkové péče. Zmiňuji pouze tyto osobnosti proto, neboť se obě letos dožívají významného životního jubilea. Nejsem si také jist, že je dostatečně známo, že jedna z prvních krajinných památkových zón – Lednicko – Valtický areál, byla v této kategorii zařazena na Seznam světového dědictví UNESCO mezi prvními na světě. To připomínám také proto, neboť s odstupem času je zřejmé, že dnes málo doceňujeme úsilí předchozí generace a někdejší renomé české památkové péče a odpusťte mi, když řeknu, že mnozí z nás dnes s klidem přihlížejí k její ostrakizaci. V posledních týdnech dokonce snahou nepoučených privatizací stavebního zákona odsunout kulturní dědictví někam na zcela podřadnou kolej.

I když je cílem dnešní slavnosti připomenutí úspěchů posledního roku, bylo by falešné nevěnovat pár slov starostem našeho oboru a nechat je pouze do kuloárů. Jak víte, Český národní komitét ICOMOS se vyjadřuje ke všem nominačním návrhům k zařazení na seznam UNESCO. Řada z Vás zastupuje města - která touto čestnou výsadou disponují. Řada z Vás tento zájem projevuje i v současnosti. Nyní je na seznamu čekatelů, na tzv. indikativním seznamu pro zápis 15 lokalit a jen v loňském roce byly předloženy další 2 návrhy. A ptáte se, kdy jsme naposledy uspěli? V roce 2003 s Třebíčí – tedy před 16 lety. Zaznamenáváme časté dotazy: proč se již v posledních letech nedaří uspět s našimi nominacemi? Důvodů je více, ale na jeden docela zásadní bych Vás chtěl upozornit.

Mějte prosím pár minut trpělivost. Protože pro srozumitelnost použiji citaci slov významné autority, osobnosti, která již není mezi námi, ale na kterou se jistě všichni pamatujete. Cituji nyní ve zkrácené verzi: *„chci vás ujistit, ... že nejsme nepřitelem divadelního života v Českém Krumlově. Právě naopak, vždy jsme zastávali názor, že točna v Českém Krumlově má zůstat, avšak na jiném místě, kde by její existence a provoz nerušily jiné, neméně významné hodnoty. Chyby, kterých se*

dopustila minulá desetiletí, která ve jménu tzv. modernismu či rádobý pokroku vytvářela často monstrózní stavby za cenu likvidace fyzického i morálního dědictví po minulých generacích, nelze opakovat. To je naší generace nedůstojné a točna, dokončená v roce 1993,je rozhodně cizorodá a agresivní rána do stávajícího prostředí. To není jen názor našich odborníků, ale i mezinárodní odborné veřejnosti. Dovolte však, abych se zmínil ještě o jedné, nepamátkářské okolnosti. Od veřejnosti často slyším stížnosti na morální a právní marasmus v této zemi, na nedodržování zákonů, na to, že se neplní dané slovo a smlouvy. Mnohé z těch výtek jsou jistě oprávněné a naše republika má bohužel v některých aspektech svou pověst pošramocenou, mimo jiné i v oblasti mezinárodních úmluv a dohod. Chápete zajisté, vážený pane, že jako ministr vlády České republiky nejsem ani v nejmenším touto situací nadšen a že беру za svou samozřejmou povinnost učinit vše, abychom nebyli státem, kde zákon, smlouva či dané slovo platí jen někdy a jen pro někoho. A to je i případ točny. Její existence na daném místě je v rozporu s platnými zákony a s mezinárodní smlouvou a již samo komunistické rozhodnutí v osmdesátých letech o vzniku současné točny bylo založeno de facto na podvodu.".... tušíte správně - tak to byla podstatná část odpovědi tehdejšího ministra kultury Pavla Dostála, významné osobnosti, dramatika a sociálně demokratického politika, na otevřený dopis malíře Konráda, zveřejněná v médiích 19. 2. 2002 !!!! Nepřeslechli jste se, bylo to před 17 lety!!!

Smyslem té citace je apel na Vás všechny a zejména na Ministerstvo kultury ČR. V současné době jsou výrazně omezeny reálné možnosti nových zápisů, neboť nejhodnotnější statky Evropy jsou již ve velké míře v seznamu světových památek zastoupeny a pozornost je nyní zaměřena na akcentování kulturního dědictví třetího světa. Tato situace vyžaduje kromě jiného mimořádnou náročnost při výběru a při zpracování podkladů nominací, respektive snižuje reálnost úspěchu zápisů nově nominovaných statků. Šance nových zápisů je o to více ovlivňována i tím, jak příslušný stát respektuje závazky ke kulturnímu dědictví u již zapsaných památek. Zdůrazňuji, že se jedná o závazky, které jsme přijali vstřícně my sami a zcela dobrovolně. Nic takového, jak bohužel často slyšíme - že nám UNESCO cosi povýšenecky nařizuje. Je to prvořadě naše věc, náš zájem, my sami jsme o to usilovali, my sami jsme to tak přeci chtěli, my sami jsme si to tak přáli.

Omlouvám se Vám nyní, ale zcela otevřeně v daném kontextu konstatuji, že náš stát bohužel v tomto ohledu někdejší kredit ztrácí. Zejména z důvodů neustálých průtahů v plnění závazků v případě Českého Krumlova a nyní pro aktuální postoj ministerstva kultury ČR, který je bohužel v rozporu s vlastním posláním a závazkem ČR vymístit nevhodný objekt točny z prostoru unikátní českokrumlovské zámecké zahrady. Jistě pochopíte, že je proto obtížné dalším kandidátům pro zařazení na Indikativní seznam nebo novým nominacím zajistit věrohodnost, když ČR ani u lokalit na Seznamu světového dědictví již zapsaných nenaplnuje příslušná rozhodnutí Výboru pro světové dědictví. Ale nyní již dosti apelů.

Vážené dámy a pánové, představitelé historických měst a obcí. Slavnostní chvíle v tomto důstojném prostředí musí být věnovány těm, kterým nejenom jde o uchování našeho kulturního dědictví, ale těm, kteří soustavně, s velkým úsilím a

s překonáváním velkých překážek o kulturní dědictví skutečně pečují – tedy Vám všem. Za péči o uchování a rozvoj historického prostředí Vám patří velké uznání a velký dík. Těm městům, i osobnostem, které budou v následujících chvílích oceněny, upřímně gratuluji. Děkuji Vám za pozornost.

Prof. Václav Girsá
prezident ČNK ICOMOS

Předneseno dne 16. dubna 2019 ve Španělském sálu Pražského hradu na slavnostním setkání u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel a udělení Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón Za rok 2018 a Ceny ministerstva kultury za památkovou péči